

יבבילתא (כא, פר' ו) ואכלתם אותו בחפזון
(שמות יב, יא) זה חפזון ישראל,
אבא חנין אומר משום רבי אלעזר זה חפזון
שכינה שנאמר קול דודי הנה זה בא מדלג
על החרים וגו' (שיר השירים ב, ח), ע"כ.

כי מה שהיו יוצאי

בחפזון בלי המשך זמן מורת שיצאו במדרגה
ובמעלה עליונה. והפעל שבא משם נעשה בלי זמן.
לא כדברים הטבעיים שכל פעולתם בהמשך זמן.
אבל כאן היה גאולתם שלא בטבע. ולכך היה
בחפזון בלי זמן.

עולת ראיה

מצה. לחם עני, ויציאת תפוז, אלה המה המסמנים את צורת המצה. אמנם
יציאת החפזון ביסודה היתה עצת ד', להרים מעלתם של ישראל שלא ע"פ דרך
ההתפתחות הסידורית, שכל אומה מתפתחת בסדריה הטבעיים וחבא למעלתה
החמרית והרדיונית לאטה, כ"א שהכחות הגדולים, הנרדמים בנפש האומה כל זמן
היותם במצרים, כבושים בעני ושפלות חמרית ומוסרית, יצאו בפתע פתאום מן הכח
אל הפועל, עד שנהפכו מעבדים שפלים לעם תרבותי בתרבות אלהית רבת ורמת
ערך, לעם קדוש הראוי להתדרכת היותר עליונה, לאור היותר גדול, של תורת
אמת, והנה כאן נולד גוי פעם אחת, ויר ד' עשתה זאת להעמיד את ישראל לגוי
לפניו ע"י ידו החזקה. ע"כ היה העיקר בבנין שלא תהיה מעורבת בצורתם הלאומית
שום צורה קולטורית, שכל הקנינים הרוחניים ביהוש לאומי שראו במצרים לא נגעו
אליהם מאומה, ואותו המעט שנדבק בדם מע"ז של מצרים משכו ידיהם ממנו,
קודם שחיטת הפסח, עד שהיו משוללים מכל צורה לאומית, והיתה אפשרות שתחול
עליהם הטבעת הצורה האלהית, בתור מיסדת הבנין של האומה בכללה. ד' ברד ינחבו
ואין עמו אל בכר. והנה לולא היו ישראל עם כזה, שיוכל להתפתח רק ע"פ הנטיעה
האלהית, וששום צורה אחרת אינה יכולה להתרכב בו, או לא היה צריך כלל לאותו
החפזון, והיו מתפתחים מעט מעט, ממעלה למעלה, מתוך התרבות המצרית לתרבות
יותר טובה עד שהיו באים להכשר קבלת התורה. אבל מתוך ששום תרבות אחרת היא
מעכבת את קדושת התורה והצורה האלהית המיוחדת לישראל לחול עליהם, ע"כ
לפולם לא היו כלל ראויים לפיתוח של הדרגה, והיה משום כך החפזון מוכרח. ע"כ
היה דוגמא שלהם למצה המשוללת מכל צורה של איזה טעם, וראויים הטעמים
לחול עליהם כשהוא במילואו וטובו. ע"כ זאת ההוצאה מכלל העמים, שב"מוציא",
העצמיות המתגברת היא ברמה למצה, מניעת ההדרגה, ושליטת תערובות כחות
ורים. ד' מלכנו ד' מחוקקנו והוא יושענו.